

Tytuł rozprawy doktorskiej: Model samooceny kultury bezpieczeństwa żywności i jego empiryczna weryfikacja.

Znaczenie i rozwój podejść wzmacniających kulturę organizacyjną ukierunkowaną na bezpieczeństwo żywności coraz bardziej uwidacznia się we współczesnych organizacjach przemysłu rolno-spożywczego. Powyższe jest konsekwencją stanu, w którym bezpieczeństwo jako takie, jak również i jego odmiany dotyczące żywności, jak nigdy dotąd wpisują się w podstawowe prawa i wartości każdego człowieka - konsumenta. Stan ten dotyczy również każdej organizacji działającej w obrębie łańcucha żywności. Żywność była, jest i zawsze będzie kwestią fundamentalnie istotną dla ludzkości. Jej produkcja i dystrybucja oddziałuje ekonomicznie, społecznie, a także środowiskowo.

Nasilone oraz nowo identyfikowane zagrożenia dla bezpieczeństwa, będące m.in. konsekwencjami zmian klimatu, rosnącej odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe (ang. antimicrobial resistance, AMR) czy wzmożonych procesów urbanizacyjnych, istotnie i negatywnie wpływają na bezpieczeństwo żywności oraz żywnościowe, pogłębiając dysproporcje w dostępie do źródeł adekwatnej i bezpiecznej żywności.

Powyższe uwarunkowania oraz konteksty znalazły swoje odzwierciedlenie w zmianach prawnych, najpierw tzw. prawa prywatnego, a następnie stanowionego, przyczyniających się do stworzenia nowych wymogów i standardów, bez wdrożenia których udział w wysoce konkurencyjnym środowisku rynkowym wydaje się być, jeśli nie niemożliwy, to znacznie utrudniony. Jednym z tych wymogów jest „utrzymanie i przedstawienie dowodów potwierdzających odpowiednią kulturę bezpieczeństwa żywności”. Dlatego też budowa, ocena i doskonalenie kultury bezpieczeństwa żywności, a także rozwój narzędzi pomiarowych służących samoocenie organizacji w tym względzie staje się rynkową i prawną koniecznością.

Powyższe rozważania doprowadziły do sformułowania następujących problemów badawczych w postaci pytań w brzmieniu:

- Pytanie Główne Teoriopoznawcze, PGT: Czy i w jakim zakresie zjawisko KBŻ wpisuje się w zarządzanie jakością i bezpieczeństwem żywności w organizacji przemysłu spożywczego?
- Pytanie Główne Empiryczne, PGE: Czy opracowany model samooceny kultury bezpieczeństwa żywności spełnia warunek przydatności w badanych organizacjach?

Sformułowane problemy stały się przyczynkiem do wyznaczenia dwóch głównych celów badawczych, jednego teoriopoznawczego i jednego empirycznego, w brzmieniu:

- Cel Główny Teoriopoznawczy, CGT: Rozpoznanie stanu badań i uwarunkowań rozwoju zjawiska kultury bezpieczeństwa żywności (KBŻ) w przemyśle rolno-spożywczym.
- Cel Główny Empiryczny, CGE: Opracowanie i weryfikacja modelu samooceny KBŻ w wybranych organizacjach.

Mając powyższe na względzie w pierwszym etapie pracy skoncentrowano się na rozpoznaniu stanu wiedzy na temat kultury bezpieczeństwa żywności, w tym just culture, czyli kultury sprawiedliwego traktowania. Uczyniono to zarówno w kontekście zjawiska kultury organizacyjnej, jak również zagadnień dotyczących bezpieczeństwa żywności. Poczyniona kwerenda pozwoliła następnie zaproponować autorskie narzędzie samooceny poziomu kultury bezpieczeństwa żywności, w tym kultury sprawiedliwego traktowania – „just culture” i dokonać jego praktycznej weryfikacji w organizacjach przemysłu rolno-spożywczego. Opisane założenia i uwarunkowania znajdują swoje odzwierciedlenie w strukturze rozprawy doktorskiej.

Początkowe dwa rozdziały dysertacji mają charakter teoriopoznawczy i służą realizacji głównego celu teoriopoznawczego (CGT) oraz mają pomóc w dostarczeniu odpowiedzi na pytanie główne teoriopoznawcze (PGT). W pierwszym rozdziale autor koncentruje się na kwestiach dotyczących jakości i bezpieczeństwa żywności, tak przez pryzmat zagrożeń, jak i instrumentów służących jego ochronie. Natomiast w drugim rozdziale prowadzone są rozważania teoretyczne na temat kultury bezpieczeństwa żywności w kontekście zjawiska kultury organizacyjnej. Trzeci rozdział, empiryczny, prezentuje wyniki badań własnych, a tym samym służy realizacji celu głównego empirycznego (CGE) i ma przynieść odpowiedź na pytanie główne empiryczne (PGE). Zawiera on także szczegółowy opis zastosowanej przez autora metodyki badawczej wraz z opisem wykorzystanych metod naukowych.

Zwieńczeniem pracy jest podsumowanie będące reasumpcją dokonanych przez autora rozważań, tak teoretycznych, jak i praktycznych, a także stanowi syntetyczne odniesienie do poszczególnych pytań i celów badawczych.

Stan prawny i normatywny przyjęto na dzień 30 września 2024 roku.

Słowa kluczowe: kultura bezpieczeństwa żywności, just culture, model samooceny, kultura organizacyjna, bezpieczeństwo żywności